

אור עליון

לעילוי נשמת הצדקת שרה ברנה בת שרה בן פורת ז"ל

לעילוי נשמת נפתלי בן שמעה ברזילי, שמואל משה בן אסתר טוטיאן, משה בן שרה בן-פורת, ת.נ.צ.ב.ה.

שנה שישיית | שבט תשע"ה, גיליון מס' 63

www.yahadoot.net • mhbp52@etrog.net.il • 054-848 6661

אדמת ארץ ישראל מוכיחה את אמיתות התורה

הגלות הארוכות תשקע הארץ בשימון ובייאוש, ולא תיתן פריה לאויבי ישראל, עד שוב בניה אליה באחרית הימים! בעצם, במעשה זה הארץ מכריזה, שעם ישראל הינם הבעלים היחידים על הארץ, ושהיא מחכה לבעליה האמיתיים!! ואכן, פרופסור סיר ג'ון ויליאם דוסון כתב בשנת 1,888 כדברים הבאים: "עד היום הזה לא הצליחה שום אומה להתבסס כאומה בארץ ישראל. שום אחדות לאומית ושום רוח לאומית לא קנו להם אחיזה שם. אותו ערב רב של שבטים מדולדלים שישבו בה - החזיקו בה רק כארסים סתם, כבעלים ארעיים, שכפי שנראה בעליל הם מחכים לאלה הזכאים לבעלות קבע על האדמה".

הנבואה שהתגשמה מוכיחה את אמיתות התורה

אנו חיים אלפי שנים לאחר כתיבת הפסוק הנ"ל, וכשאנו צופים מנקודת התצפית של דורנו על התהליך כולו: תהליך היישוב הפורח בימי בית ראשון ושני, תהליך החורבן והשממה, והפריחה המחודשת רק בימינו דווקא על ידי בני ישראל, איננו יכולים להתעלם מן החיזוי המדויק של התהליך המופלא הגלום בפסוק הנ"ל, המעיד בעוצמה על מקורו האלוהי, עם כל המסקנות המתבקשות מכך!!!

את כל המאמר הנ"ל מסכם הרמב"ן (ויקרא כולב) בכמה משפטים: "מה שאמר בכאן 'ושממו עליה אויביכם' היא בשורה טובה, מבשרת בכל הגלויות, שאין ארצנו מקבלת את אויבינו. וגם זו ראייה גדולה והבטחה לנו: כי לא תמצא בכל הישוב [העולם], ארץ אשר הייתה טובה ורחבה, ואשר הייתה נושבת [מיושבת] מעולם, והיא חרבה כמוה. כי מאז יצאנו ממנה לא קיבלה אומה ולשון, וכולם משתדלים להושיבה, ואין לאל ידם".

ומה לגבי העתיד? הגמרא (סנהדרין צח) אומרת, שכאשר ארץ ישראל תחזור ליתן פירותיה, זהו הסימן הגלוי ביותר שקץ הגלות הגיע, וזמן הגאולה קרב ובא. הגמרא למדה כן מהפסוק: "וְאֵתֶם הָרִי יִשְׂרָאֵל, עֲנִפְכֶם תִּתֵּן, וּפְרִיכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל, כִּי קָרְבָנוּ לְבֹא". (יחזקאל לו, ח). הנביא פונה אל "הרי ישראל" ומכריז אליהם: עם ישראל חוזר אליכם, תפרחו והוציאו פירותיכם! **ארץ ישראל פותחת את פיה! ומבשרת לנו על הגאולה הקרובה!** (המאמר ערך על פי הספר מסילות אל האמונה, להרב יוסף גבאי, ח"א עמ' 163, לרכישת הספר צלצלו 02-5375051).

היהודים מגוש קטיף, קיבלו הערבים לידם חממות מתקדמות השוות הון רב, המשמשות לגידול עלים (חסה, כרוב וכדומה) ללא חרקים. אך הם לא הצליחו להשתמש בזה, והמערכות יצאו מכלל שימוש בידיהם!! מרוב תסכול המציאו הערבים, כביכול "הם" חיבלו במערכות בכוונה תחילה, כדי שלא ליהנות מרכוש היהודים... בדיחה יפה!

והנה, כדי שחבל ארץ יהפך למקום שממה, עליו למלא אחר שני תנאי יסוד: **א.** אקלימו חייב להיות מדברי, הקרקע מלחה ובלתי ראויה לזריעה, ואף מים לא ימצא בה. **ב.** עליה להיות ריקה מבני אדם. שכן ארץ שאין בה אדם, אבל אדמתה פורייה ואקלימה נוח, תגדל מאליה יערות וצמחייה רבה, ובעלי החיים יגרשו מתוכה את השממה, וכן, ארץ מדברית באקלימה, אם עדיין מתיישבים עליה בני אדם, בכוחו של האדם המתיישב בה לגרש את השממה ולהפריחה. אך ארץ ישראל מעולם לא מילאה אחר אף אחד מתנאים אלו, גם בימי שממונה! אקלימה ממוזג היה תמיד, ואף אדמה נשארה פורייה. "מאז תקופת התנ"ך לא השתנה אקלים הארץ. הקרקע עדיין מלאה כח...". (התברות החקלאית הערבית המסורתית, בהסתמך על רשמי סויר של א. ו. שולץ 1851). כמו כן, מעולם לא הייתה ארץ ישראל ריקה מאדם. גם בתקופותיה הקשות נותרו בה תושבים. **אם כן, מתוך התפוכות האדמה עולה תמיהה ענקית: מדוע? מה פשר התופעה העלומה הזו?**

פתרון התעלומה

תופעה מוזרה זו נובעת מכוחו של פסוק אחד בתורה! המציאות הגיאוגרפית והחקלאית הרכינה בפניו ראש, ודאגה במשך אלפי שנים שאמיתותו תישמר ושלא יוכחש - "והשיממות אני את הארץ, ושממו עליה אויביכם היושבים בה" (ויקרא כו, לב). ומבאר המדרש (תורת כהנים שם) פסוק זה כך: "שלא יהיו ישראל אומרים: 'הואיל וגלינו מארצנו, עכשיו האויבים באים ומוצאים עליה נחת רוח'. לכן נאמר 'ושממו עליה אויביכם היושבים בה' - זה האויבים הבאים אחריכם, [ש]לא ימצאו עליה נחת רוח". פסוק זה הוא אחד מהפסוקים במסכת שלימה של קללות, שהתורה מזהירה שעלויות להתקיים אם תהיה סטייה מחוקי התורה ומצוותיה - עזיבת הארץ והליכה לגלות. והתורה מוסרת לנו יחד עם זאת גם בשורה טובה - שבמשך שנות

(הרמב"ן), באגרתו משנת ה'כ"ז לבריאת העולם (1267 למנינם), את אשר ראו עיניו בארץ: "...ומה אגיד לכם בעניין הארץ, כי רבה העזובה וגדול השימון. וכללו של דבר, כל הקדוש - חרב יותר מחברו. ירושלים יותר מן הכל, וארץ יהודה יותר מן הגליל...".

תמונה דומה מתאר מארק טוויין, הסופר האמריקני המפורסם, אשר ביקר בארץ רק לפני כ-120 שנה. הוא עבר בה בחברת צליינים נוספים לאורכה ולרוחבה, ואת התרשמותו חקק בספרו "מסע תענוגות לארץ הקודש". הנה קטעים מדבריו: "... ארץ שממה שאדמתה עשירה למדי, אלא שכולה עולה שמיר ושית, מרחב דומם ואָבֵל. יש כאן עזובה שאפילו הדמיון אינו יכול להעניק לה תפארת חיים ומעש. הגענו בשלום לחר תבור... כל הדרך לא ראינו נפש חיה. בשום מקום כמעט לא היה לא עץ ולא שיח, אפילו הזית והצבר אותם ידידים של אדמה זיבורית (=מסוג גרוע) כמעט אין בארץ... ארץ ישראל יושבת בשק ואפר, מרחף עליה כישופה של קללה, ששדפה את שדותיה, ואסרה את תעצומות כוחה באזיקים. ארץ ישראל שוממה וחשוכת חמדה...".

הפלא הגדול!

אנו עומדים איפוא בפני חיזון מרתק: כל עוד עם ישראל בארצו - ארץ ישראל טובה, כוחה עמה, מבלבלת ופורחת. לעומת זאת, בתקופה שעם ישראל אינו על אדמתו - האדמה מכריזה על שבייתה, הופכת למדבר, ומתנהגת כארץ צייה מדברית. ולאחר שבייתה כה ארוכה שוב מהפך: יהודים חוזרים לא"י במאה הנוכחית, וארץ ישראל חוזרת גם היא לעצמה. אחרי כאלפיים שנות שממה, שוב היא הופכת את עורה ומכירה את בעליה האמיתיים, להם הייתה זמן כה רב. אנו בעצמנו עדים, כי בתוך דור אחד עברה הארץ מהפך לא יאומן, מארץ ריקה ושוממה, מלאה בביצות, הפכה היא לארץ מוריקה ופורחת. יבולים ותנובות שיא בהרבה ענפים, פטנטים חקלאיים בין לאומיים, ועוד.

האדמה חוזרת ונותנת פירותיה, אך היא מעניקה זאת לתושביה היהודים בלבד! הידעתם מדוע נקרא "הקו הירוק" בשם זה? משום שכל מי שהיה צופה מן הגובה על שטחי ארץ ישראל היה מבחין בדבר משונה: מצדו היהודי של הגבול - השדות **מוריקים**, פורחים ומבלבלים. ואילו בצדו השני של הגבול, שדות הערבים שוממים וחרבים... אין זו בדיחה, אלא אמת לאמיתה! כמו כן, לאחר גירוש

לכבוד ט"ו בשבט, הבה ונעקוב אחר מצב החקלאות בארצנו הקדושה במהלך ההיסטוריה, ונגלה דברים מדהימים! ארץ ישראל זכתה לתוארי שפע רבים, כעטרה לראשה הוא התואר הממצה: "ארץ זבת חלב ודבש". (שמות גח). עוד בטרם נכבשה הארץ על ידי בני ישראל הבטיחה התורה: "כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מְבַיְאֵךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה, אֶרֶץ נַחְלֵי מַיִם, עֵינֹת וְתַהֲמוֹת יְצָאִים בְּבִקְעָה וּבְהָר. אֶרֶץ חֹטֵה וְשֹׁעֵרָה... לֹא תִחַסֵּר כֹּל בָּהּ". (דברים ח ו-ט).

ואכן, הבטחה זו קוימה במלואה: ספרי הנביאים והתלמוד מעידים על השפע בארץ, על חקלאותה הפורחת והמשגשגת, וצמחייתה הרעננה שכיסתה אותה, בתקופות הבית הראשון והשני. הנה כמה ציטוטים מן התלמוד: "אמר רבי יוחנן. זכורני, כשהיה תינוק בוצע חרב - נמשך חוט של דבשה על שתי זרועותיו". (בבא בתרא צא). "מי בר יחזקאל נזדמן לבני-ברק, ראה עיזים שאוכלות תאנים, והיה דבש נוטף מן התאנים וחלב מטפסף מן העיזים, ומתערבים זה בזה, אמר, זהו 'זבת חלב ודבש'". (כתובות קיא).

יוסף פלביוס מעניק לנו תמונה תוססת מן העושר החקלאי של ארץ ישראל, בתקופת בית שני טרם עלה עליה הכורת הרומי: "...כי כולה ארץ דשנה ואדמת מרעה, וגם עצים שונים צומחים בה, ועושר תנובת הארץ מושך את לב האנשים הרחוקים מאהבת עבודת האדמה. וכל הארץ נזרעה בידי יושביה, ולא נמצא בה אף חבל שומם אחד. ובגלל ברכת האדמה הטובה, ערי הגליל רבות, והמון כפרים מלאים באדם, וגם מספר יושבי הקטן שבכפרים הוא חמשה עשר אלף...". (מלחמת היהודים עם הרומאים, חלק ג). במקומות אחרים בספרו מרחיב פלביוס עוד, ומתאר את פוריותם של חבלי הארץ השונים. דבריו חופפים את עדויות התלמוד הנ"ל.

המהפך - שממה!

והנה מהפך! הארץ נכבשה בידי הרומאים, בית המקדש השני חרב, העם הוגלה, ומאז - שממה! שממה במשך אלפיים שנה. שממה פתאומית ומוזרה, עליה יש עדויות לרוב מפי יהודים ושאנים יהודים: ההיסטוריון הגרמני מינטער מתאר את שהתרחש מיד לאחר חורבן הבית השני: "עתה (אחרי נפילת ביתר) בא הכל תחת עול רומא, אבל פלסטניה הייתה לתל שממה...". והשממה נמשכה תקופה ארוכה, כפי שתואר רבי משה בן נחמן

הלכות קידוש

א. נוהגים לומר קודם הקידוש "שלום עליכם מלאכי השרת...". ויש לומר "מלך מלכי המלכים", ולא "ממלך". ואם נמצאים שם אביו ואמו ינסק ידיהם.

ב. בשעת הקידוש, צריך לפרוס מפה על השולחן תחת הפת, ומפה אחרת פרוסה עליה. ויש לכסות בשעת הקידוש, גם את כל המיני מזונות (עוגות, קוגל וכדומה) המונחים על השולחן.

ג. יש לעמוד בשעת הקידוש של ליל שבת, אך יש לשבת בקידוש יום השבת.

ד. השומעים את ברכות הקידוש, ומתכוונים לצאת ידי חובת קידוש

בשמיעתם, לא יענו "ברוך הוא וברוך שמו" אחר הזכרת השם של ברכות הקידוש.

ה. נשים חייבות מן התורה במצוות הקידוש, ולכן יכולות הנשים להוציא את האנשים ידי חובת קידוש. אמנם, קטן שלא הגיע למצוות, אינו מוציא את הגדולים ידי חובת קידוש. ונער שהגיע למצוות, בגיל י"ג שנה, יכול כבר באותו היום להוציא אחרים ידי חובת קידוש.

ו. הקידוש יהיה על כוס יין מלא, שמכיל לפחות רביעית הלוג, 81 מ"ל. ואין לקדש על "יין פגום". כלומר, ששתיה מאן דהו מן היין. וכדי לתקן את ה"יין הפגום" יש להוסיף עליו מים או יין.

ז. כוס הקידוש יהיה שלם, וטעון שטיפה מבחוץ והדחה מבפנים. וכשמקדש, ייטול את הכוס ביד ימינו מבלי לסייע ביד שמאל.

ח. כוס חד פעמי העשוי מפלסטיק או מנייר עב, כשר לקדש בו. ומשום "זה אלי ואנוהו" - "התנאה לפניו במצוות", טוב לקדש על כוס של כסף או זהב.

ט. צריך המקדש לשתות לפחות 41 מ"ל מכוס הקידוש. ואם לא שתה

כשיעור הנ"ל - לא יצא ידי חובת המצווה כתקנה. ומיהו אם שתה אחד מן השומעים 41 מ"ל מכוס הקידוש, יצאו כל השומעים ידי חובת הקידוש כתקנה.

י. מצווה מן המובחר, שכל השומעים יטעמו מכוס הקידוש, טעימה כל שהיא, לחיבוב מצווה.

יא. אסור לאכול או לשתות לפני הקידוש, אפילו טעימה כל שהיא, ואפילו מים. בין בקידוש הלילה ובין בקידוש היום. ולשתות תה או קפה לפני תפילת שחרית מותר, מפני שעדיין לא הגיע זמן הקידוש.

יב. נשים שמתפללות שחרית ומוסף בבוקר יום השבת, רשאות לשתות קפה או תה קודם סיום תפילת מוסף. ואם מרגישות חולשה, רשאות לטעום אז פת כיסנין [מיני מאפה].

יג. גם נשים שאינן מתפללות כלל בבוקר יום השבת (מחמת טיפול בילדיהן), ורוצות לשתות קפה או תה לחיזוק כוחן, רשאות לעשות כן. ואף רשאות אז לטעום פת כיסנין [מיני מאפה]. (משום ספק ספיקא, שמא נשים פטרות מקידוש היום, ושמה מותר לטעום לפני קידוש היום. כנלע"ד. ועיין בחזו"ע שבת כרך ב' עמ' קסז, ובסוף הערה ה' שם).

יד. אם לא קידש בליל שבת, בין בשוגג בין במזיד, יאמר למחרת ביום את נוסח הקידוש של הלילה, וזמנו במשך כל היום.

טו. תיקנו חז"ל לקדש על היין גם ביום השבת קודם סעודת שחרית של שבת, וברכה זו נקראת "קידושא רבה". ויש לברך ביום ברכת "בורא פרי הגפן" בלבד. והמוסיף את ברכת הקידוש של הלילה ביום, הרי זה נושא שם שמים לבטלה.

אירוח לבבי וחם בשבתות!

אח/ות יקרה!

בואי לחוות חוויה רוחנית, מענגת ושמחה, של פעם בחיים!

הינך מוזמן/מוזמנת לשבת מרגוע ומנוחה לנפש, באווירה ביתית, חמה ולבבית.

משפחות יקרות הפזורות בכל רחבי הארץ, פותחות את ביתן ואת לבן החם והאוהב, ומזמינות אתכם לסעוד בביתן את סעודת השבת, באווירה משפחתית, חמה ואוהבת.

נ.ב. משפחות שומרות שבת המעוניינות לארח בשבת, יצללו לטלפון הנ"ל.

צללו: 054-8412657 (רינה)

תשובה: אין לענות אמן על ברכתו, מאחר שאין עונים אמן על ברכה לבטלה. (שו"ע סימן רטו ס"ד).

שאלה: אילו משחקים יכולים לשחק עם הילדים בשבת?

תשובה: מותר לשחק עם הילדים בשבת בכל המשחקים, כולל משחקי הרכבה, כמו אבני פלא ולגו וכדומה. (חזו"ע שבת כרך ג עמ' צט-ק). ואפילו משחקים שמשמיעים קול בהליכתם, כמו רכבת העובדת על קפיץ וכדומה, מותר ליתנם לקטנים שישיחקו בזה. אבל אסור להרעיש לתינוקות במשחקים המשמיעים קול, כמו כל סוגי הקשקשנים לתינוקים. (שם שבת כרך ה, עמ' רט, רסב). ואין צריך לומר שאסור לקטנים לשחק בשבת במשחקים העובדים על בטריית או חשמל.

שאלה: האם מותר ללמוד חומר של קורס חובשים בשבת?

תשובה: מותר, ואם תוכל עדיף ללמוד את החומר בימות החול. (חזו"ע שבת כרך ו עמ' עב).

שאלה: כיצד מותר לחמם בשבת אוכל יבש (אורז למשל) שבושל טרם כניסת השבת? האם מותר לשים מעט מים חמים מהמיחם בתבנית, ועל המים לשים את האוכל?

תשובה: מותר לשים מעט מים מהמיחם בתבנית או בסיר, ולאחר מכן לשים בתוכה את האורז המבושל כבר מערב שבת, ולערבב את המים והאורז יפה, ולהניח על האש. בתנאי שהמים הם מועטים כל כך, שמתערבבים עם האורז, והם באים רק כדי שהאורז לא ישרף או שלא יהיה יבש. (שו"ת יב"א ח"י סימן כד, חזו"ע שבת כרך ג' עמ' שלז).

שאלה: לא היה מניין לפני הודו, ורק באמצע פסוקי דזמרא הושלם המניין, האם מותר לעצור באמצע הזמירות ולומר קדיש על ישראל? זה לא הפסק או קדיש מיותר שחלף זמנו?

תשובה: נחלקו האחרונים בזה. (עיין שו"ת יביע אומר ח"ז סי' י אות ב). והרצאה לסמוך על החיד"א ולומר הקדיש באמצע הזמירות - רשאי.

שהולם אותך, ולפי טעמו של בעלך. ישנם כיסויי ראש מאד יפים, שיוסיפו לך חן ויופי. ניתן להשאיר 4 ס"מ מהשערות הקדמיות כלפי הפנים ללא כיסוי ראש.

שאלה: האם ניתן לסמוך על מעלית שבת של מכון צומת?

תשובה: מותר לעלות ולרדת במעלית שבת גם של מכון צומת. ואם אפשר ראוי להחמיר שלא לרדת במעלית שבת. (הליכות עולם ח"ד עמ' קנח).

שאלה: האם מותר להגיד וידוי בתפילת יחיד?

תשובה: מותר לומר וידוי בתפילת יחיד. אמנם, בסיום היודוי, יש לומר את פסוקי "ויעבור ה' על פני ויקרא", בניגון טעמי המקרא, או כל ניגון אחר של לימוד. (שו"ע סי' תקס"ה. חזו"ע ימים נוראים עמ' כז. שו"ת אגרות משה יו"ד ח"ג ס"ס כא).

שאלה: האם מותר השנה, שנת השמיטה, לשתול באדנית בתוך הבית? ומה הדין לשתול בשנת השמיטה בגינה ליד הבית שזה לא שדה?

תשובה: מותר לשתול בשנת השמיטה בתוך עציץ הנמצא בתוך הבית. (שו"ת יב"א ח"ט חיד"ד סי' לא. חזו"ע עמ' מג ד"ה וריאתי). אבל אסור לשתול בשנת השמיטה בתוך עציץ הנמצא בגינה מחוץ לבית, ואפילו בעציץ שאינו נקוב. (ילקו"י שביעית, מהדו' תשעה, עמ' רפה סכ"ה).

שאלה: האם כשאני שומעת רק את סיום הברכה שמישהו מברך, ואני לא שומעת את כל הברכה, אני צריכה לענות אמן? (לדוגמה, אני שומעת רק "שהכל נהיה בדברו", אבל את ההתחלה לא שמעתי).

תשובה: יש לענות אמן. (שו"ע סימן רטו ס"ב, מ"ב שם סק"ו. ועיין ה"ב שם ביורו הלכה אות ה).

שאלה: חבר שלי שתה מים באמצע הסעודה, ובירך "שהכל". זו ברכה שאינה צריכה, כי אין מברכים על המים ששותים באמצע הסעודה. האם אני צריך לענות אמן, או בגלל שזו ברכה שהוא לא היה צריך לברך - אני לא עונה?

שאל את הרב

מאת העורך הרב מנשה בן פורת שליט"א

שאלות ותשובות מתוך "שאל את הרב" באתר "יהדות נט" ובאתר "הידברות"

שאלה: אני יוצאת עם בחור כחודשיים וחצי. הבחור רוצה להתחתן עוד 4 חודשים, בעוד שאני רוצה כמה שיותר מוקדם. וחושבת ש-4 חודשים זה הרבה. לצערי נכשלנו במגע, ולכן חוששת שזה יקרה שוב. מה לעשות???

תשובה: בדרך כלל קובעים חתונה 3 חודשים לאחר האירוסין. תוכלי להסכים ל-4 חודשים, בתנאי שאתם נכשלים רק פעם בשבועיים לפגישה קצרה, במקום שנמצאים אנשים נוספים, ולא במקום שאתם לבד, ושומרים על קשר רציף יותר בטלפון בלבד. נראה לי, שבמצב כזה הוא כבר ירוץ להתחתן כמה שיותר מהר. וגם אם לא, אז הורדנו את החשש לנפילה בשמירת נגיעה.

שאלה: אני נשואה מס' שנים, ומאוד רוצה לשים כיסוי ראש, אך בעלי מתנגד כיוון שלא אוהב, הוא טוען כי בגלל שאין לו כיפה הוא מתבייש. יש לציין, כי בתחילת נישואיי שמתי כיסויי ראש שלא החמיאו לי (לא ידעתי), ובעלי פשוט לא אהב, (הוא לא אמר דבר מתוך יראה ופחד), ולכן נאלצתי להסיר את הכיסוי בצער רב. כיום אני שמה רק בשבתות וחגים כיסוי מלא שמאוד מחמיא לי, וגם הוא חושב כך. מה לעשות?

תשובה: את בעצמך כותבת, שכל הבעיה הייתה בגלל ששמת כיסוי ראש שלא החמיא לך. עכשיו שלמדת לקנות כיסויי ראש המתאימים לך, תוכלי לכסות את ראשך במשך כל השבוע, ובוודאי שלא תהיה לך שום בעיה מצד בעלך. כמוכן, תקפידי לשים כיסויי ראש יפה

לעילוי נשמת עמיהו משה בן דינה. ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת פליקס סעדני בן רחל שמחה אלין סימה בת אסתר. ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אברהם מימיוני ז"ל בן ר' יצחק ורומיה ז"ל. ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת מרדכי בן אסתר. ת.נ.צ.ב.ה.

זכויות העלון מוקדשות לרפואת אלישע בן דינה בתוך שאר כל חולי עמו ישראל

"אבי האסירים" – רבי אריה לוי זצ"ל

שביבים מדמותו הנפלאה של הצדיק רבי אריה לוי, "רב האסירים" ונדכאי ישראל, ששימש בתפקיד "המשגיח" [המפקח] של תלמוד תורה "עץ חיים" קרוב לארבעים שנה. האיש שמסר נפשו למען אסירי המחתרות, ואשר היו כרוכים אחריו שרים וראשי ממשלה רבים.

"רב האסירים" – "אבי האסירים"

השנים שקדמו לקום המדינה, כאשר הבריטים שלטו בארץ, היו רוויות דם ומלחמה. הצעירים שהגיעו מכל קצוות תבל לחמו למען הארץ: להפיל את השלטון הבריטי, ולכבוש את הארץ מידיהם. הבריטים רדפו את פעילי המחתרות שחוללו שמות בצבאם, ואלו שנתפסו, נשלחו למאסר בבית הסוהר הידוע לשמצה ה'קישלה', או בבית הסוהר המרכזי. היו שם קבוצות של נידונים למות שנשפטו במשפט שדה ונידונו לתליה. הם ישבו לצד אלו שנשפטו 'רק' לשנות מאסר ממושכות. אלו גם אלו ישבו בתת תנאים אנושיים: חדרים מעופשים ומחניקים, ובהרבה מהמקרים גם ללא ביקורים כלל, לא משפחה, ובוודאי שלא פרקליטים כלשהם. רק אחד היה שקיבל את אישור הרשויות לבקר את האסירים - **רבי אריה לוי**...

כאן החל לדבוק בו הכינוי, "רב האסירים" או "אבי האסירים", כשהוא למעשה משפיע בשני המישורים הללו, כרב וכאב, ברוב מסירות. הוא המשיך לשאת בתואר זה עד אחרון ימיו, עם כל הנטל שכרוך בכך. הוא עצמו העיד במכתב שמצאו לאחר לכתו: "כידוע, החזקתי במצווה לבקר את אחינו הנדכאים בבית הסוהר המרכזי וב'קישלה', משנת תרפ"ז, בכל שבת ויום טוב. **לא עצרני אף פעם גשם ושלג, קור וחום, במסירות נפש ממש...**"

מסירותו הרבה וליבו הרחב כאולם כנראה השפיעו אף על הבריטים האטומים, והוא הצליח להשיג אישורים לדרישות דתיות שונות, כדי לחזק את רוחם השפוף. כיסוי העמוקים, אותם תפחה הרבנית בבגדיו, היוו חוט מקשר בין האסירים והעולם החיצון. האסירים הכניסו פנימה פתקאות עם דרישות שלום לקרובי משפחתם, וכשיצא רבי אריה משערי בית הכלא הלך ומסרם לכתובותיהם, ובכך הפיח שמחת חיים במשפחות שונתרו בלי עידוד ונחמה. כעת, היה רבי אריה מקבל מהם מכתבים, מחביאים בכיסוי העמוקים, והאסירים בכלא היו מקבלים אותם ומשיבים בהם את נפשם.

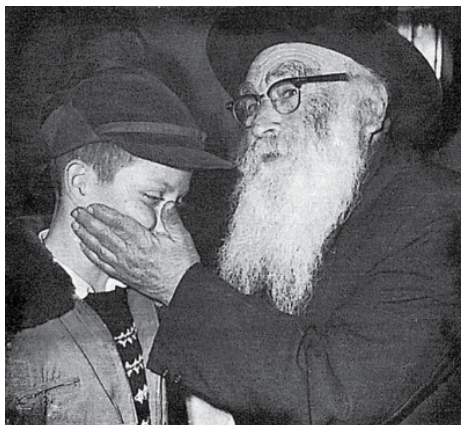
אסירי עוני וברזל, שנרמסו תחת המגף הבריטי, ראו ברבי אריה שהגיע לבקדם בכל שבת ומועד, מלאך מושיע של ממש. הוא חיזק את רוחם ועודד את נפשם, ונתן להם תקווה במקום חשוך תקווה. הוא לא הבדיל בין לוחמי צדק לעבריינים פלייליים, בין קרובים לדת משה ובין רחוקים ופוקרים. את כולם אהב עד כלות, למען כולם פעל, ואת כולם הבין והכיל במסירות שאינה יודעת גבולות.

ביקור חולים במסירות נפש

לצד דאגתו הגדולה למען אסירי ציון, הנהיג רבי אריה לעצמו מנהג קבוע: לבקר ולחזק את רוחם של חולי ישראל, המתייסרים בחוליים בבתי החולים השונים. אותם ימים, סכנה של ממש נשקפה למי שהעז לבקר חולים על משכבם, במיוחד בעלי המחלות המדבקות כמו צרעת ושחפת. הללו נעזבו לגורלם ונשכחו מלב. והתגוללו בין כותלי בתי החולים חסרי תקווה. רבי אריה היה היחיד שהיין לבקדם, ולהפיח בעצמותיהם את התקווה. הוא לא חת משום אדם ומכל מחלה ומכל מצב. והוא אכן חולל שם פלאות באמצעות רוח ליבו הידוע. הוא הגיע, בחיכוך הקסום, בדברי הנועם המרגיעים שלו, והאיר את החשכה לאלפי חולים. בין בתי החולים בהם הסתובב היו גם כאלו

המיועדים לחולי נפש, לישישים, לסיעודיים, הוא היה מחזק את רוחם, וקושר קשרים של אמונה ואהבה. פעם טייל יחד עם בנו ברחובות ירושלים, לפתע ניגש אליהם אדם שחלף ברחוב, והפטיר לעבר רבי אריה: "דרישת שלום מקרובך אצלנו במוסד לפגועי נפש...". לאחר שהתרחק הלה, שאל הבן את אביו רבי אריה בתימהון, "מי הוא זה קרובנו במוסד המדובר?", לא היה ידוע לו על קרוב משפחה חולה נפש.

השיב לו רבי אריה, כי פעם הגיע אל בית החולים הזה, ולפתע הבחין במטופל אחד מוזנח עם סימני חבלות על גופו. התעניין לפרט העניין, וגילה כי האיש הלזה הינו חסר קרובי משפחה, וכי אף אחד אינו מגיע לבקר, ומשום כך מנהלי המוסד הזניחו אותו. וכשהיו פרוצות מריבות בין החולים, היו מנהלי בית החולים מרשים לעצמם להכותו לשם דוגמה. עוד באותו יום ניגש אל המנהל כשבידו עציץ חי שקנה, ובישר לו כי אותו חולה הינו קרוב משפחתו, ומבקש כי יטפלו בו כיאות... מני אז, היה מגיע מדי שבוע אל שערי בית החולים, לבקר את 'קרובו' האומלל, שזכה לקרבתו המיוחדת של רבי אריה.

"רבי אריה לוי מלטף בחום את אחד מתלמידיו (צילום: אתר עץ חיים)"

אוהב את הבריות ומקרן לתורה

קשרים רבים קשר עם גדולי ישראל, אך המשיך את שגרת חייו בין האנשים הפשוטים. כאשר ראה בעיניו איש ישראל, לא ראה אדם גרידא, אלא עולם מלא. הוא הביט בעיניו והזדהה עם מצוקותיו סבלו ותחושותיו, וגם עם שמחותיו ואושרו. **מספר דוגמאות להמחשה:**

פעם נפגש בביתו עם שר חשוב בעניין חשוב. לפתע, בין הדיבורים, קלטו אוזניו הרגישות של רבי אריה רחם מכיוון החצר. "מי שם?" שאל, אך השר הרגיעו באומרו כי זה אף אחד, רק נהגו. רבי אריה השתומם: "אף אחד? נהגה הוא אף אחד?". על אתר הכניסו רבי אריה, הושיבו אל השולחן, והגיש בפניו כל מה שהיה לו להציע בביתו הדל. הוא כרכר סביבו וכמעט ששכח מי הוא בעצם כאן השר...

סיפר מנקה רחוב, כי פעם חלף רבי אריה על פניו בעת שעסק בטאטוא הרחוב. לפתע עצר, פנה אליו בחיוך ואמר לו כי הוא מקנא בו. "ביי" שאל המנקה משתומם, תוך שהוא מגניב מבט אל הסרבל המטונף שעליו, "מה יש לקנא ביי?". ר' אריה חיך אליו את חיכוכו הטוב ואמר לו: "כל יום אתה מנקה את עולמו של הקב"ה! הקלה היא

בעיניך? היודע אתה כמה זכויות תלויות בכך?". "באותו יום", העיד המנקה, "הרגשתי מלך"...

זוהי כוחה של מילה שיצאה מלבו של רבי אריה. וזה היה סוד חייו. להתבונן בנפש האנשים, לראות את החלק הטוב ולהשתתף. לו אחד אחר היה חולף על פני אותו מנקה ואומר לו את שר' אריה אמר לו, אין ספק כי הדברים לא היו מותירים רושם כביר כל כך. אך מפיו של איש האמת, שכאשר הוציא את מילותיו מפיו אפשר היה להבחין באמיתותם הבהוקת, הייתה משמעות אחרת.

היזהרו בני עניים

ר' אריה לוי שימש בתפקיד "המשגיח" [המפקח] של תלמוד תורה "עץ חיים" קרוב לארבעים שנה. נפשו הרחבה והעמוקה מני ים, הצליחה לרדת לנכבי נפשות התלמידים הרבים שעברו תחת ידיו, כולל תלמידים ממשפחות רחוקות מתורה ומצוות, ולהדריכם בדרך העולה בית ה'. רבים המה העובדות על רגישותו הרבה לתלמידיו, נסתפק בדוגמא אחת בלבד:

מנהג היה בתלמוד תורה 'עץ חיים', לשגר לחתן בר מצווה כדורון, ספר שנקנה בכספי החברים לספסל הלימודים. אך אין הספר היה ניתן כל עוד לא עלה על העמוד הראשון קולמוסו של רבי אריה. בכתב ידו המיוחד והנדיר היה כותב את ההקדשה בשם החברים.

מספר רבי שניאור מייזליש: "בכיתתי למד תלמיד אחד, בנם של עניים מרודים, אשר מחמת הדחק לא היה ביכולתו להשתתף בקניית דורון לחברים שהגיעו למצוות. כאשר הגיע אותו תלמיד למצוות, לא אבו התלמידים לקנות לו ספר מתנה לבר-מצווה. יומיים לפני הבר-מצווה, פגשני רבי אריה ושאלני: "מדוע לא הביאו אליי את המתנה עבור פלוני, על מנת שאכתוב את ההקדשה כמקובל, הרי בעוד יומיים הבר מצווה?". השבתי לו, שמאחר ותלמיד זה לא השתתף בקניית מתנה לשאר התלמידים, על כן אין קונים גם לו."

"לך לביתי", ציווה עלי רבי אריה, "ואמור לאשתך, שתתן בידך את החמישה חומשי תורה הנמצאים על המדף העליון שבארון הספרים, והביאם אליי". עשייתי כמצוותו. משהבאתי את הספרים נאנח ואמר: "לא. לא לאלו התכוונתי. חזור ואמור לאשתי תחיה, כי על המדף העליון מונחים 'חמישה חומשי תורה' חדשים, שניתנו לבני חיים יעקב כמתנה לבר מצווה. החומשים הללו שהבאת אליי אינם חדשים, ולא יאה לתתם כמתנה לבר מצווה. ואילו החומשים של בני, חדשים הם וטרם השתמש בהם..."

"ואכן, הורדו הספרים החדשים, ורבי אריה כתב הקדשה בשם כל התלמידים, וכך זכה גם תלמיד זה למתנה בזכותו של רבי אריה. בשעת כתיבת ההקדשה אמר רבי אריה: "מי יודע כמה צער היה מצטער אותו תלמיד, בראותו את בני כיתתו באים לשמחתו בידיים ריקניות, והרי זו שפיכות דמים ממש. וכי בשל כך שנבצר ממנו מלהשתתף בשל אחרים - אשם הוא? חלילה! צריך לעשות הכל כדי למנוע צער מנער שבן עניים הוא..."

מקור: אתר מוסדות התורה "עץ חיים"

פסיכולוגיה יהודית - פסיכודרמה

כואבת? כועסת? מסתגרת במחשבות על מה שהיה או על מה שלא היה?

טיפול מלווה התחדשות לנשים, זוגות וילדים. הפרעות אכילה, התמכרויות, פחדים, טראומה ואובדן.

תוצאות מדויקות

מטפלת מוסמכת בעלת המלצות רבות
צלצלו: 053-3354470 (תמרה)

מאישה לרעותה

איריס עושה את דרכה מהעולם החילוני לעולם התורני, ומשתפת את קוראי "אור עליון" ברגשותיה ובתובנות חייה

סיפור אישי ומרגש: "עליתי על מדיו של השם יתברך"

שלום אחיות אהובות!

חם, "הכיסוי יגרום לפצעים בראשך", ועוד ועוד עצות ותגובות.

ואכן, החששות והלבטים הדירו שינה מעיני, אך תודה לאל התקיים בי הפסוק "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום". וכשקמה עצת ה' חלפו החששות כלא היו! את מעמד קבלת כיסוי הראש רציתי להפוך למעמד רווחי גבוה, של קידוש ה' וקבלת עול מלכות שמים. מעמד שישפיע שפע וקדושה על נשים יקרות לליבי. וכך היה. הזמנתי את אמי היקרה שתחיה, אחיותיי ואחיותיי חיות, האהובות, וכמה חברות קרובות ביותר, וזכינו לקיים ערב מרגש ביותר, שכולו קדושה והתקדשות: שמענו דברי תורה, חוונו אחוות נשים אמיתית, התפללנו מעומק הלב כל אחת עבור ביתה, וכולנו ביחד למען עם ישראל, מדינת ישראל וחיילנו האהובים.

במעמד זה קיבלתי כתר של שְׁמִיָּה בשמחה אמיתית, בגאווה גדולה ובקדושה עצומה. ברכת: "ברוך אתה ה', אלוהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". מילות הברכה קיבלו משמעות עמוקה ביותר, ואני קיבלתי בשעה טובה ומוצלחת עול מלכות שמים. כל הנשים שהשתתפו במעמד, ללא יוצא מן הכלל, חשו את הקדושה ואת העוצמה, התרגשו עד דמעות, ושמו מעומק הלב. כן, גם הספקניות שבינינו (ואני בד"כ הספקנית הגדולה ביותר...) השילו את הספקות ורקדו בשמחה אמיתית.

והנה, הגיע יום המחרת, ואני מתכוונת לצאת לענייני, בראש מכוסה, ללא רעמת התלולים הידועים... כאן, אהובות יקרות, החלו רגעים מופלאים עבורי. הייתי בטוחה שבימים הראשונים אהיה נבוכה לנוכח התגובות והמבטים של הסביבה. אך קרה דבר הפוך: שמתי כיסוי ראש, הסתכלתי במראה וכ"כ אהבתי את מה שראיתי!! יצאתי מביתי בכיסוי ראש מלא, והתהלכתי בגאווה ובשלמות. התחושה הייתה כל כך טבעית, הרגשתי שחזרתי הביתה, כאילו מאז ומתמיד התהלכתי כשראשי מכוסה. כן כן, הרגשתי מצוין ללא הרעמה... הרגשתי שסוף סוף ירדתי מהגדר, שוכיית ואני זוהי בכל יום לצאת כשראשי מרימה דגל שאומר: "יש בורא לעולם, ואני במראה שלי מקדשת אותו, גאה ללבוש את מדיו ולחבוש את כתר".

אנשים רבים שאינם מכירים אותי באופן אישי ורואים אותי עם כיסוי ראש, ניגשים אלי, מחבקים ומנשקים אותי, ומאחלים לי מזל טוב לרגל נישואיי... ואני אומרת: "תודה!", תודה על "נישואיי" המחודשים לאבא שבשמים.

שלכן באהבה, איריס

מכירות את השיר "יושב על הגדר, רגל פה רגל שם. יושב על הגדר, בסדר עם כולם", של אריק איינשטיין ז"ל? אז היום אני מודה ומתודה - כך בדיוק הייתי שנים. על הגדר, רגל פה ורגל שם, העיקר להיות בסדר עם כולם... ניתן לומר כי כל חיי הייתי קרובה בדרכי שלי אל הקב"ה, אך הדגש היה על "בדרכי שלי". כלומר, תמיד דאגתי לרקוד על שני העולמות גם יחד: מצד אחד בעלת מראה מוחצן ולא צנוע, ומצד שני מקיימת רק חלק מהמצוות, רק "מה שמתאים", רק "מה שנוח". מצד אחד של הגדר, לא שומרת נגיעה במפגשים חברתיים ("אחת מהחבר'ה"), ומצד שני, פונה לה' בתפילות כשצריכה משהו, כשקשה משהו. ובינינו - למי אנו פונות בשעת צרה? רק אלי.

אבל... (ופה יש "אבל" גדול מאד שסוף סוף הבנתי) כשאת מנסה ליהנות משני העולמות, אינך נהנית בסופו של דבר מאף אחד מהם - לא מהעולם החילוני ולא מהעולם הדתי. את פשוט נשאת וישבת על הגדר!! התובנות החלו מחלחלות לתוכי. הבנתי שבשל החשש מה יגידו, חוסר בטחון עצמי וחוסר יושר עצמי, אני בעצם מפספסת. אני לא בוחרת צד. אני חיה ליד החיים ולא חיה אותם באמת. רק לא לאבד את הישיבה על הגדר, למרות שהישיבה על הגדר הפכה מזמן ללא נוחה ולא מספקת...

הבנתי שכאישה המאמינה בבורא עולם ובתורתו, לא שייך שאבחר לקיים מצוות הנראות לי נוחות, ולהתעלם לחלוטין ממצוות אחרות הכתובות שחור על גבי לבן באותה התורה, רק כי אני פחדנית... והחלטתי לשנות: בחשבון הנפש הארוך והכן שקיימתי עם עצמי הסקתי, כי הדבר הראשון שעללי לעבוד עליו הוא הצניעות. הכרתי בעובדה כי בורא החיצוני שלי אין שום דבר המסווג ומייחד אותי כבתו של מלך מלכי המלכים, או כאשת איש. ומצער לומר, גם לא בהתנהגותי. הייתי כחפץ בשטח הפקר, שכל הרוצה ליטול יבוא ויגע...

הזעזוע שבהבנה כיצד חייתי עד היום, כמה הכשלת, כמה לא קלעתי למטרה, הוביל אותי לקבלת החלטות ולביצוע. אך לקבלת ההחלטה קדמו התלבטויות רבות וקשות, וחששות כבדים: כיצד אכסה את רעמת תלתלי שהיו מאז ומתמיד סימן ההיכר שלי? ואיך אראה כשראשי מכוסה?? הרי יופייה של האישה הוא דבר חשוב, ואין ברצוני לוותר על מראה נאה. לחששותי הרבים התווספו תגובות רבות, שונות ומשונות, מצד הסובבים אותי: "את תראי כמו סבתא", "איך את מוותרת על שיער כ"כ יפה?", "אל תהי קיצונית", "גידר לך הראש", "יכאב לך הראש", "יהיה לך

שעת חינוך עם מנוחה פוקס

יועצת משפחתית וסופרת

אלה: ירדנו הוא ירד ג'דון, כבר בן 10 שנים. אבא הוא פשוט אנדרז' וטוון, וטוון כול הזמן שאחיים שלו מקבילים והוא לא, שמגיע לו, או אבא החברים שלו וואו אין. אנחנו לא יכולים לקנות או לא מה שמקשה מה אבא של אבא?

קבעו עם הילד פגישה כמו שקובעים עם מבוגרים. הסבירו לו במילים יפות, שאתם רואים שקשה לו ולכן החלטתם לתת לו. אמרו: "החלטנו לתת לך את כל הסכום שאנחנו יכולים לתת לשובע, ואתה בעצמך תחליט מה לרכוש ומה לקנות. אתה תעשה לעצמך את החישוב מה חשוב לך יותר ומה פחות, אתה תחליט מה הכרחי בשבילך ועליו לא תוותר, ולעומת זאת מה סובל ידחוי מבחינתך".

הדגישו: "אנחנו לא נתערב בענייניך, אבל גם אתה לא תערב אותנו. אם תראה שהכסף לא מספיק - אל תקנה כל מה שרצית. דחה את סיפוקיך. בלא שתערב אותנו. אנחנו לא נוכל לתת לך סכום כסף נוסף, זה מה שביכולתנו לתת. עכשיו הכול בידיים שלך". הילד יהיה המום. הוא יתקשה להכיל את האוצר שנפל לידי. הוא ילמד לכלכל את מעשיו. הוא יבין מה זה כסף, ושכסף לא צומח על עצים. הוא יהיה מודע לסדר עדיפויות, ליוקר המחיה, לגבולות שאתם מציבים, וסביר שבמהרה יחדל מלנדנד לכם, כי יראה שזה לא נותן לו כלום.

ההצלחה רבה, מנוחה פוקס

מנוחה פוקס כתבה עד כה כ-300 ספרים, לרכישת ספרי המתברת, צלצלו: 02-5712111

פדיון נפש על פי הקבלה
עם כוונות הרש"ש זצ"ל על ידי רב מקובל מומלץ על ידי כל גדולי הרבנים והמקובלים

לרפואה, למציאת הזיווג, לפרנסה, לזרע של קיימא, להצלחה, לשלום בית, וכו'.

כל נספי הפדיון קודש להוצאת העלון
צלצלו 054-8486662

המקובל האלקי הרב בניו שמואלי שליט"א, ראש ישיבת המקובלים "נהר שלום", מצוה גדולה מאוד לעזור להם, וזכות הזאת תעמוד לכם בכל העניינים וחיים טובים, אמן.

אנו זקוקים לתרומות רבות!
ניתן להפקיד בבנק הדואר, מס' חשבון 8362846, עבור עמותת "אור עליון".

דרוש תורם להחזקת השרת של אתר "יהדות נט" לשנת 2015 בסך 800 ש"ח

בכל חודש לומדים ומתחזקים מהאתר 30,000 גולשים!!
בשנת 2014 ביקרו באתר 360,000 גולשים!!

ניתן להקדיש את זכויות האתר לרפואה והצלחה, או להבדיל לעילוי נשמת ניקורם.

צלצלו 054-8486661

הוצאת עין הרע ופחדים
כל התורם 100 ש"ח להוצאת העלון, נערוך עבורו "הוצאת עין הרע ופחדים" על ידי רבנית צדיקה המיוחסת ל"בית יוסף".
צלצלו: 054-8486662